

Sayı : 64272063-610- **23373**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-4372)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 27.04.2016 tarihli ve 43452547-120.07-32634 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Aydın USLUPEHLİVAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/4372 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-4372 Esas Numaralı Önerge Cevabı (3 sayfa)

Sorular 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8:

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2014 yılında “enerji üretim bölgesi” olarak ilan edilen Adana’nın Yumurtalık İlçesi’nde bulunan Sugözü ve Sarmazı köyü arasındaki 13 km’lik sahil şeridinde 11 adet kömürlü termik santral yapılması planlanmaktadır. Söz konusu 11 santralden 7’ sinin bakanlıkça ÇED raporlarının onandığı bilinmektedir.

Termik santrallerin çalışma ömrü ÇED raporunda 49 yıl olarak belirtilmiştir. Yani 49 yıl boyunca atmosfer etkilenip kirlenecek hava kirliliği yaşanacaktır. Ayrıca kurulan termik santrallerin hepsi deniz kıyısındadır. Bu santraller Rusya, Güney Afrika ve Güney Amerika’dan ithal edilen vasıfsız kömür ile çalıştırılacaktır. Kullanılan bu kömürler çevre kirliliğine neden olacak ve telafisi mümkün olmayan zararlar verecektir. Diğer bir ifadeyle her gün on binlerce ton kömür yakılacak, çıkarılacak olan küller depolanacak ve tonlarca gaz atmosfere salınacaktır. Bunun yanı sıra Termik Santral her gün binlerce ton suyu denizden çekerek kendisini soğutacak ve bu suyu aynı hızla tekrar denize boşaltacaktır. Bu da deniz suyunun ısınmasına ve balık ölümlerinin artmasına sebep olacaktır.

Bu bölge, 2014 yılında sanayi ve enerji bölgesi olarak ilan edilmiş, 1993 yılında 2634 Sayılı “Turizm teşvik Kanunu” ve bu kanunun 8.maddesine dayanılarak çıkartılan “Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımcılarına Tahsisi Hakkında Yönetmelik” hükümlerine uygun olarak turizm amaçlı yatırım yapmak isteyen yabancı ve yerli girişimcilere açılmıştır.

Aynı zamanda, Adana’daki Yumurtalık ve İskenderun Körfezi turizm yapılmayan tek sahil özelliğine sahip olup, 2005 yılında devlet tarafından turizm bölgesi olarak ilan edilmiştir. Türkiye’nin de imzasının bulunduğu Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öne Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşmesi (RAMSAR) gereğince koruma altına alınan Akyatan ve Ağyapan lagünleri, kömürlü termik santrallerine kuş uçuşu 9 kilometre mesafede bulunmaktadır.

2004 yılında faaliyete geçen İSKEN Sugözü termik santralinden sonra köy sakinleri bölgede kanser ölümlerinin arttığını, zeytin üretiminin düştüğünü ve balık tutmak için uzaklara açılmak zorunda kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Adana için kömür santrali tehlikesi Yumurtalık’la da sınırlı kalmamaktadır. Tufanbeyli İlçesi’nde Sabancı Holding’e bağlı Enerji-Sa şirketi tarafından bir kömür santrali kurulmuştur. Yine Koç Holding aynı bölgeye kömür santrali kurmak için harekete geçmiştir. Bu santrallerde Tufanbeyli’de bulunduğu yıllardır bilinen, ticari değeri olmayan, yüzeye çok yakın kömürü kullanacağı bilinmektedir. Karbon oranı düşük bu kömürlerin yıllar boyunca yakılmasının sonuçları acı olacaktır.

Kahramanmaraş’ta 23 yıl önce kurulan Afşin Elbistan Termik Santrali, bölgede kanser vakalarında ciddi bir artışa sebep olmuştur. Özellikle Yazıbelen, Alemdar, Kuşkayası, Çamdüzü ve Karagöz köylerinde cilt kanseri ve diğer kanser türlerine bağlı ölümlerdeki artış ile bölge halkının solunum yolu hastalıklarındaki artan şikayetleri, Adana bölgesini de bekleyen felaketin bir habercisidir. Bu bağlamda;

- Adana’nın Yumurtalık İlçesi’nde bulunan Sugözü ve Sarmazı köyleri arasındaki 13 kilometrelik sahil şeridinde yapılması planlanan 11 kömürlü termik santralden 7’sine ÇED raporu verilirken hangi kriterler gözönünde bulundurulmuştur. Bu süreçte bölge halkının ve STK’ların görüşleri dikkate alınmış mıdır?

- Rüzgar ve güneş gibi daha temiz enerji kaynakları varken, neden kömür gibi hem denizi hem havayı hem de doğayı kirlüten bir enerji türü tercih edilmektedir?

- Termik santraller, her gün binlerce ton su denizden çekilerek soğutulacak ve aynı su denize boşaltılacaktır. Bu da deniz suyunun ısınmasına ve balıkların ölmesine neden olacaktır. O köylerde ve bölgede geçimini balıkçılıktan sağlayan vatandaşlarımızın bu mağduriyeti nasıl giderilecektir?
- Bölgeye yapımı planlanan santraller, Akyatan ve Ağyatan lagünlerini de tehdit etmektedir. Bu durum, ülkemizce de imzalanan Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşmesi (RAMSAR) hükümleriyle örtüşmekte midir?
- İskenderun Körfezi balık üreme noktalarının en büyüğü olup, İSKEN ile balık çeşidinde ciddi bir azalma yaşandığı bölge halkı tarafından dile getirilmektedir. Tüm bu olumsuzluklara rağmen özellikle Yumurtalık bölgesinin tercih edilmesinin sebebi nedir?
- Söz konusu santrallerin ülke ekonomisine katkı sağlamak amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Afşin-Elbistan termik santralinden sonra bölgede kanser vakalarının arttığı gerçeği ortada iken bölgedeki insanların sağlığı hiç mi önemli değildir? Bu santrallerin yapılmasından neden vazgeçilmemektedir?
- Enerji üretim bölgeleri ilan edilen yerler varken, neden ısrarla kıyıda termik santral yapılıp güzelim doğa tahrip edilmekte, insanlara, çevreye, su kaynaklarına ve denize zarar verilecek yerler tercih edilmektedir?
- Bütün bu sonuçlar ortada iken ve bölge turizm bölgesi ilan edilmişken, turizme bu kadar elverişli alana neden turizm amaçlı projeler geliştirilmek yerine ısrarla termik santral kurulması istenmektedir? Ülkemizin güzide sahil şeridinde yapılması planlanan kömürlü termik santral projesinden vazgeçilmesi mümkün olabilecek midir?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8:

Elektrik piyasasına ilişkin ilgili mevzuat gereği, talep sahibi tüzel kişilere lisans verilebilmesi için mevzuatta belirlenen diğer yükümlülüklerin yanında, kurulması planlanan üretim tesisine ilişkin olarak, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği kapsamındaki çalışmaların da tamamlanarak, söz konusu projeler hakkında “ÇED Olumlu Kararı” veya “ÇED Gerekli Değildir” kararı alınması gerekmektedir. ÇED Yönetmeliği kapsamındaki çalışmalar ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın uhdesinde yer almaktadır. Bununla birlikte, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamında, kurulması planlanan tesisler teknik olarak incelendiği gibi, “Halkın Katılımı Toplantısı” yapılarak üretim tesisinin kurulması planlanan bölgedeki vatandaşların görüşleri de dikkate alınmaktadır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üretiminde lisanslı faaliyet yürütüleceği gibi 1 MW'a kadar kurulu güce sahip olan santraller için lisanssız üretim seçeneği sunulmuştur. Ayrıca Bakanlar Kurulu, rekabetin gelişmesi, iletim ve dağıtım sistemlerinin teknik yeterliliği ve arz güvenliğinin temini ilkeleri çerçevesinde, lisanssız faaliyet yapabilecek yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinin kurulu güç üst sınırını kaynak bazında beş katına kadar artırmaya yetkili kılınmıştır.

5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunla da yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması hedeflenmiştir. Kanunda yer alan yerli katkı ilavesi ile yenilenebilir enerjinin kullanımının artmasının yerli üretim ile gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Güneş ve rüzgar santrallerinde kullanılacak farklı ekipmanların ülkemizde üretilmesi durumunda kWh başına ilave ücretler ödenmesi garanti altına alınmıştır.

Mevzuat gelişmelerinin yatırım için uygun ortam hazırlaması ile ülkemizde elektrik üretiminde rüzgar ve güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarında son dönemde büyük ilerlemeler gerçekleşmiştir. Ülkemizde son 10 yılda çok sayıda rüzgâr enerjisine dayalı (RES) üretim

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN AYDIN USLUPEHLİVAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/4372)**

tesisinin yatırımı yapılarak işletmeye alınmış olup, 2016 yılı Mart ayı sonu itibariyle kurulu güçleri toplamı 4.593,4 MWe olan RES işletmede bulunmaktadır. Ayrıca çok sayıda RES projesi de yatırım aşamasında bulunmaktadır. Güneş enerjisinin kullanıldığı elektrik üretim tesislerinin (GES) gelişimi ise yeni yeni başlamaktadır.

Elektrik santrallerinin belli bir periyotta ürettiği toplam enerjinin tam kapasitede üretebileceği enerjiye bölümü ile elde edilen net kapasite faktörü güneş ve rüzgar enerjisi santrallerinde kesintili üretim ve üretimin hava şartlarına bağlı olması nedeni ile baz yük santrallerine göre düşük seviyelerde gerçekleşmektedir. Güneş ve rüzgâr santrallerinden üretilecek elektrik enerjisinin kesintisiz, sürdürülebilir ve karşılanabilir elektrik enerjisi arzı sağlanması için toplam elektrik enerjisi tüketiminde belirli oranlarda gerçekleşmesi gerekmektedir.

Ülkemizin elektrik üretiminde kesintisiz elektrik üretecek baz yük santrallerine ihtiyacı bulunmaktadır. Baz yük santralleri birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de birincil enerji kaynağı olarak doğal gaz ve kömür yakıtlarını kullanan santrallerden oluşmaktadır.